

**ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра загальної педагогіки та спеціальної освіти**

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**«ВПЛИВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА НА
ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В КНР»**

Ізмаїл – 2024

УДК 7.017.4:784.71:[373.3.016:78](510)(072)

Методичні рекомендації «Вплив музичного мистецтва на формування патріотичних почуттів молодших школярів в КНР». Автор-укладач Лю Шучан. Ізмаїл, ІДГУ, 2024.

Рекомендовано до друку вченою радою педагогічного факультету Ізмаїльського державного гуманітарного університету (протокол №4 від 18.11.2024р.).

Обговорено і схвалено на засіданні кафедри загальної педагогіки та спеціальної освіти ІДГУ (протокол №5 від 14.11.2024 р.).

Укладач: Лю Шучан – здобувач вищої освіти ОС «доктор філософії» спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки (Ізмаїльський державний гуманітарний університет)

Рецензенти:

Т.Р. Гуменнікова – доктор педагогічних наук, директор Придунайської філії ПрАТ «ВНЗ «МАУП»

І.І. Бойчев – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музичного та образотворчого мистецтва (Ізмаїльський державний гуманітарний університет)

Методичні рекомендації присвячені справі стратегічного спрямування – формуванню та розвитку патріотизму в учнів молодших класів на уроках музичного мистецтва в загальноосвітній школі КНР з врахуванням досвіду національно-патріотичного виховання молодших школярів в закладах загальної середньої освіти України. Патріотичне виховання є важливою складовою початкової та середньої освіти, а музика, як важливий вид мистецтва, відіграє незамінну роль у патріотичному вихованні учнів. Надані методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у закладах загальної середньої освіти.

Лю Шучан. Методичні рекомендації «Вплив музичного мистецтва на формування патріотичних почуттів молодших школярів в КНР». Ізмаїл, ІДГУ, 2024. 50 с.

Ізмаїльський державний гуманітарний університет, 2024

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Сьогодні усе більшої актуальності набуває виховання в молодого покоління почуття патріотизму, відданості загальнодержавній справі зміцнення країни, активної громадянської позиції тощо. Важливо, щоб кожен навчальний заклад став для дитини осередком становлення громадянина-патріота, готового брати на себе відповідальність, самовіддано розбудовувати країну як суверенну, незалежну, демократичну, правову, соціальну державу, забезпечувати її національну безпеку, сприяти національній єдності та встановленню громадянського миру й злагоди в суспільстві. З огляду на це, ми маємо надати декілька загальних рекомендацій щодо патріотичного виховання школярів на уроках музичного мистецтва у закладах освіти.

По-перше, виокремити як один з найголовніших напрямів виховної роботи, національно-патріотичне виховання – справу, яка за своїм значенням є стратегічним завданням. Не менш важливим є повсякденне виховання поваги до Конституції держави, законодавства, державних символів – Герба, Прапора, Гімну.

По-друге, необхідно виховувати в учнівської молоді національну самосвідомість, налаштованість на осмислення моральних та культурних цінностей, історії, систему вчинків, які мотивуються любов'ю, вірою, волею, усвідомленням відповідальності.

По-третє, системно здійснювати виховання в учнів громадянської позиції; вивчення та популяризацію історії народу, збереження і пропаганду історико-культурної спадщини; формування готовності до захисту Вітчизни.

По-четверте, формувати моральні якості особистості, культуру поведінки, виховувати бережливе ставлення до природи, розвивати мотивацію до праці. Для реалізації цих глобальних завдань необхідна системна робота, яка передбачає забезпечення гармонійного співвідношення різних напрямів, засобів, методів виховання дітей у процесі навчання і позакласної діяльності.

Завдяки результатам педагогічних досліджень достеменно встановлено, що 40 відсотків від загального обсягу виховних впливів на особистість дитини здійснює освітнє середовище, в якому вона перебуває. Ця цифра в кожному конкретному випадку шкільної практики варіюється відповідно до особливостей області, школи, класу, його мікрогруп та індивідуальних особливостей самих дітей. Але слід визнати, що поміж інших джерел впливу на становлення й розвиток дитини (сім'я, однолітки, позашкільні освітні заклади та ін.) школа посідає домінантні позиції, тож і

відповідальності на неї покладається більше, і можливостей перед нею відкривається більше.

З метою створення умов для реалізації кожної особистості та підтримки творчого, інтелектуального, духовного потенціалу учнів необхідно модернізувати систему викладання музичного мистецтва, а саме: - формувати інформаційно й емоційно самобутній мистецький простір, який забезпечуватиме прилучення школярів до величезного культурного дивосвіту, до глобальних знань про національні пісенні та інструментальні зразки, систему їх виразно-зображальних засобів; - виховувати відповідальне ставлення до національного музичного мистецтва, свідомого ним користування; - сприяти вияву національного менталітету, способу самоусвідомлення і самоідентифікації, сприйняттю національного музичного мистецтва як коду праісторичної пам'яті; - плекати розвиток духовної, емоційно-естетичної, інтелектуальної сфери саме на основі музичного мистецтва; - через мистецьке посередництво долучати школярів до національної історії, до різних масивів національної культури, до глибинної сутності народного життя. Також навчальні заклади мають проводити інформаційно-просвітницьку роботу з батьками, спрямовану на формування толерантності, поваги до культури, історії, мови, звичаїв та традицій. Водночас необхідно активізувати співпрацю педагогічних колективів з органами учнівського та батьківського самоврядування щодо формування у дітей духовності, моральної культури, толерантної поведінки, уміння жити в громадянському суспільстві.

Патріотичне виховання є важливою складовою початкової та середньої освіти, а музика, як важливий вид мистецтва, відіграє незамінну роль у патріотичному вихованні. З посиленням ідеологічної та політичної складової концепції навчальних програм освітніх закладів, питання про інтеграцію патріотичного виховання на уроках музичного мистецтва в молодших класах середньої школи КНР стало предметом уваги вчителів.

Вважаємо доцільним на основі відповідних літературних джерел розробити стан досліджень музично-патріотичного виховання учнів молодших класів, а також розглянути майбутні напрями досліджень в галузі патріотичного виховання на уроках музичного мистецтва в КНР з врахуванням досвіду національно-патріотичного виховання молодших школярів в закладах загальної середньої освіти України. У контексті зазначеного вище, надаємо методичні рекомендації щодо національно-патріотичного виховання у закладах загальної освіти.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

Патріотичне виховання підростаючого покоління є одним із пріоритетних напрямів сучасної виховної та освітньої роботи школи в КНР, тому питання про грамотну організацію процесу патріотичного виховання молоді різного віку, виявлення педагогічного потенціалу засобів та створення умов для даної роботи викликають закономірний професійний інтерес дослідників та педагогів-практиків. Оскільки мистецтво здатне всебічно впливати на людину, важливо при цьому забезпечувати гармонію емоцій та почуттів, що породжуються музикою, з емоціями пізнання. Саме музичне, у тому числі вокальне, мистецтво має здатність яскравого та достовірного вираження ідеї патріотизму, закладеної творцями твору та розкривається через художні образи, які впливають на емоційно-чуттєвий світ виконавця та слухача за допомогою мелодії та тексту. Тому дослідницької уваги вимагають питання, пов'язані з виявленням теоретичних засад патріотичного виховання учнів засобами вокального мистецтва в КНР, а також характеристикою особливостей процесу організації відповідної виховної роботи в сучасному Китаї.

Аналіз стану проблеми показав, що її актуальність обумовлена протиріччями між: - соціальною значимістю патріотичного виховання молоді як одного з пріоритетних напрямів освітньої політики КНР та недостатньою вивченістю педагогічного досвіду КНР, пов'язаного зі специфікою виховання громадян-патріотів у вигляді музичного мистецтва; - можливостями музичного мистецтва у патріотичному вихованні молоді та відсутністю досліджень щодо виявлення педагогічного потенціалу музичного мистецтва для здійснення даної виховної роботи; - потребу в обґрунтуванні ефективних способів організації процесу патріотичного виховання за допомогою музичного мистецтва в загальноосвітній школі КНР та недоліком наукових положень, що характеризують принципи організації та методи даної виховної роботи; - наявністю в педагогічній науці досліджень з питань патріотичного виховання та музичного мистецтва в КНР та відсутністю їх системного теоретичного обґрунтування, що дозволяє виявити найцінніші ідеї китайських учених, що визначають взаємозв'язок патріотичного виховання та вокального мистецтва[12].

Аналіз методично-педагогічної літератури засвідчив, що значення патріотичного виховання учнів в молодших класах освітнього закладу має велике значення. Численні дослідження показали, що музика надає унікальну перевагу в патріотичному вихованні. Мяо Конг'юань (2022)

зазначив, що викладання пісень може ефективно проникнути в патріотичне самоусвідомлення та культивувати в учнів почуття національної гордості та історичної місії [44]. Цюй Цзяїнь (2023) вважає, що китайські народні пісні містять багаті патріотичні елементи та можуть стимулювати патріотичні почуття учнів [45]. Крім того, дослідження Чень Чуньфана (2023) показує, що хорові пісні можуть покращити музичноестетичні навички учнів молодших класів та тонко вплинути на їхні патріотичні почуття [40].

Незважаючи на те, що музика відіграє важливу роль у патріотичному вихованні, все ж таки існують певні проблеми в нинішньому музичному патріотичному вихованні молодших класів. Лю Ін (2024) зазначив, що на тлі реформи нової навчальної програми існують проблеми у викладанні музичних класів молодшої школи, такі як акцент на навичках над моральним вихованням, а також окремі методи навчання, які впливають на ефект патріотичного виховання [46]. Чжоу Вей (2024) вважає, що на тлі ідеології та політики навчальних програм викладання пісень у музиці молодших класів не є систематичним, що призводить до незадовільного ефекту патріотичного виховання [41].

У відповідь на поточні проблеми дослідники запропонували різноманітні стратегії. Сяо Юлінь (2023) запропонував, що ідеологічні та політичні елементи мають бути інтегровані в практику занять музикою школи, а учнів слід спрямовувати на відчуття духу патріотизму через оцінку та аналіз музичних творів і музичної творчості [42]. Лю Юе (2023) запропонував, що для зміцнення патріотичного виховання вчителі повинні змінити свої концепції викладання та прийняти різноманітні методи навчання, такі як експериментальне викладання та емоційне виховання [43].

Майбутні напрями наукових досліджень

1. Занурення у патріотичні елементи в музиці.

Майбутні дослідження можуть додатково вивчити патріотичні елементи в різних типах музичних творів, таких як етнічна музика та попмузика, а також дослідити, як інтегрувати ці елементи в навчання музики молодших класів середньої школи для підвищення ефективності патріотичного виховання.

2. Розробити навчальну програму патріотичного виховання на основі музичних творів.

Можна розробити курси патріотичного виховання на основі музичних творів, а також побудувати повноцінну систему патріотичного виховання,

поєднавши розуміння музичних творів, музикування та музичне виконання.

3. Дослідити застосування інформаційних технологій у патріотичному вихованні.

Розвиток інформаційних технологій забезпечив новий засіб патріотичного виховання. Ми можемо дослідити, як використовувати інформаційні технології, такі як віртуальна реальність, доповнена реальність та інші технології, для створення захоплюючих сценаріїв патріотичного виховання та підвищення участі та досвіду студентів.

4. Посилити виховання в учителів музики здібностей до виховання патріотизму.

Вчителі музики є виконавцями патріотичного виховання, і рівень їх здібностей безпосередньо впливає на ефект патріотичного виховання. Майбутні дослідження можуть посилити культивування здібностей вчителів музики до патріотичного виховання, таких як проведення спеціальної підготовки, організація семінарів та обмінів тощо, для підвищення рівня викладання вчителів.

Нинішнє патріотичне виховання в китайських загальноосвітніх школах засноване на традиційній моделі очного навчання. Цифрова трансформація загальної освіти з розвитком процесу безперервного оновлення інформаційних технологій все більше впроваджується у загальну освіту. Нові концепції, такі як розумні класи, розумні кампуси та ін., продовжують покращувати результати освіти. Однак більшість технологій розробляється для отримання хороших результатів у навчанні та тестуванні учнів, тоді як у патріотичному вихованні вони використовуються рідко [35].

Ці проблеми є результатом загальної освіти в Китаї, в якому надто багато уваги приділяють успішності учнів, і протягом тривалого часу нехтують моральним вихованням. Деякі школи та компанії, що займаються цифровими технологіями, спробували вирішити ці проблеми.

Пропонуються методичні прийоми:

1) використовувати існуючу платформу освітніх ресурсів Аньхой для поширення матеріалів, пов'язаних із патріотичним вихованням. Щоб краще здійснити патріотичне виховання учнів, платформа забезпечує цільове патріотичне виховання у різних формах відповідно до психологічних особливостей учнів: відео, музика, комікси, статті [6];

2) використовувати Big Data для керування переглядом інформації учнями в Інтернеті;

3) використовувати власні медійні засоби задля патріотичного виховання. Власні ЗМІ – це новий метод масової комунікації, народжений з розвитком інформаційних технологій. На відміну від традиційної моделі ЗМІ, його актуальність та зручність вищі, а також він більш популярний серед молоді. Це також забезпечує нову платформу для виховання патріотизму.

Музика є важливим носієм патріотичного виховання, а інтеграція патріотичного виховання у викладання музики в молодших класах має велике значення для виховання в учнів патріотичних почуттів і національного духу. У майбутньому необхідно поглиблено досліджувати патріотичні елементи в музичних творах, розробляти курси патріотичного виховання на основі музичних творів, досліджувати застосування інформаційних технологій у патріотичному вихованні, посилювати виховання здібностей учителів музики, сприяти вихованню музичного патріотизму в молодших класах для досягнення кращих результатів.

Для того, щоб більш переконливо показати практику виховання музичного патріотизму в молодших класах, для аналізу вибираються наступні методи:

Кейс 1. Вивчення історичних пісень

Коли вчитель музики в середній школі вчить історичні пісні, він не тільки звертає увагу на вокальну майстерність пісень, а й більше уваги приділяє вивченню історичних історій і патріотичного духу, що стоять за піснями. Наприклад, під час викладання «Маршу добровольців» вчителі знайомлять учнів з передісторією та історичним значенням пісні, а також дають учням глибоке розуміння історії, що стоїть за піснею, та відчуті патріотичний дух, який міститься в пісні, відтворюючи історичні відеоматеріали та організовуючи учнів для перегляду відповідних фільмів. Такий метод навчання поєднання музичних знань з історичною освітою може ефективно стимулювати патріотичні почуття учнів та посилювати їхню національну гордість.

Кейс 2. Творча діяльність (написання музичних творів)

Учитель музики в середній школі організував учнів для виконання вправи «Пишу пісні для Батьківщини». Учні працюють у малих групах над складанням пісень на тему патріотизму. Вчителі забезпечать необхідне творче керівництво та заохотять учнів використовувати різноманітні музичні елементи, такі як текст пісні, мелодія, ритм тощо, щоб висловити свою любов до Батьківщини. Наприкінці вчитель організує учнів для показу та оцінювання пісень, а також відбере чудові твори для показу та популяризації. Така музична діяльність стимулює творчі здібності та уяву учнів, а через творчий процес вони глибше розуміють значення патріотизму.

З наведеної методики видно, що інтеграція патріотичного виховання у викладання музики молодших класів може здійснюватися різними способами, такими як навчання червоної пісні, музична діяльність тощо. За допомогою цих методів можна ефективно стимулювати патріотичні почуття учнів, культивувати в учнів національний дух та сприяти всебічному розвитку учнів.

Для того, щоб більш повно показати практику виховання музичного патріотизму молодших класів середньої школи, додаються такі два кейси:

Кейс 3. Оцінка етнічної музики

При викладанні національної музики вчитель музики середньої школи не тільки приділяє увагу викладанню музичних знань, а й більше уваги приділяє тому, щоб спрямувати учнів на відчуття чарівності національної музики і черпання з неї духу патріотизму. Наприклад, під час викладання «Жасмину» вчитель познайомить учнів із походженням та розвитком цієї народної пісні, а також дозволить учням відчувати неповторний шарм цієї народної пісні в різних регіонах та різний час, зігравши різні версії «Жасмину». Крім того, вчителі також організують для учнів перегляд передач про виступи етнічної музики, щоб учні могли відчувати чарівність етнічної музики. Цей метод навчання поцінювання національної музики може ефективно стимулювати інтерес учнів до національної музики, посилювати їх національну гордість і патріотизм.

Кейс 4. Діяльність хору студмістечка

Середня школа активно проводить хорові заходи студмістечка і використовує їх як важливий носій патріотичного виховання. У школі створено ряд хорових колективів, регулярно проводяться хорові конкурси,

хорові виступи та інші заходи. У хорових заходах школа обиратиме в репертуар пісні з патріотичним духом, такі як «Моя Батьківщина і Я», «Співаючи Батьківщину» тощо. Завдяки хоровій діяльності учні можуть не лише покращити свою музичну грамотність, а й посилити почуття патріотизму. Цей вид хорової діяльності кампусу може ефективно створити позитивну культурну атмосферу кампусу та сприяти всебічному розвитку студентів [18].

Наведений вище аналіз кейсів також показує, що інтеграція патріотичного виховання в навчання музики молодших класів середньої школи може здійснюватися різними способами, такими як викладання історичної пісні, діяльність зі створення музики, національна оцінка музики, хорова діяльність кампусу тощо. За допомогою цих методів можна ефективно стимулювати патріотичні почуття учнів, культивувати в учнів національний дух та сприяти всебічному розвитку учнів.

Порівняння музичної освіти в країні та за кордоном

Музична освіта за кордоном

Зарубіжна музична освіта в цілому надає великого значення вихованню музичної грамотності, приділяє увагу вихованню в учнів умінь цінувати музику, виконувати музику і створювати музику. Наприклад, музична освіта в Сполучених Штатах зосереджена на оцінці музики та виконанні, а учні вчаться грати на музичних інструментах і брати участь у різноманітних музичних виступах з початкової школи. Музична освіта у Великій Британії зосереджена на створенні музики, заохочуючи учнів створювати музику та виражати свої емоції та думки через музику.

Музична освіта в Україні

29 липня 2024 року Міністерство культури та інформаційної політики України затвердило Стандарт початкової музичної освіти, яка здобувається одночасно з початковою та базовою середньою освітою (1-9 роки навчання), за яким будуть працювати музичні ліцеї. Вказаний стандарт орієнтований не тільки на сучасні тенденції в освіті загалом, а й в музичній освіті зокрема [27].

Ключовим у стандарті стало орієнтування змісту на глибше вивчення української музичної спадщини та зміну підходів до формування музично-теоретичних й музично-історичних компетентностей із збереженням традицій формування виконавських компетентностей. Цей стандарт визначає вимоги до обов'язкових результатів навчання та компетентностей здобувачів спеціалізованої музичної освіти, що

забезпечує набуття компетентностей початкової музичної освіти одночасно із здобуттям початкової та базової середньої освіти на першому та другому рівнях Національної рамки кваліфікацій, а також є основою для розроблення типових та інших освітніх програм для провадження освітнього процесу в музичних ліцеях у частині спеціалізованого мистецького (музичного) компонента на рівні початкової музичної освіти.

Музична освіта в Китаї

В останні роки у вітчизняній музичній освіті також почали приділяти увагу посиленню музичної грамотності, але все ж таки існує певний розрив у порівнянні із зарубіжними країнами. Музична освіта в Китаї в цілому надає великого значення тренуванню музичних навичок, ігноруючи при цьому культивування музичного сприйняття і здатності до створення музики. Крім того, вітчизняній музичній освіті бракує усвідомлення та досвіду інтеграції патріотичного виховання у викладання музики.

Досвід зарубіжної музичної освіти навчає нас, що для інтеграції патріотичного виховання у викладання музики молодших класів необхідно змінити концепцію викладання, приділити увагу вихованню музичної грамотності, дослідити спосіб навчання, який поєднує сприйняття музики, виконання музики та музикування. Водночас необхідно посилити підготовку вчителів музики та підвищити рівень викладання вчителів музики, щоб вони могли краще інтегрувати патріотичне виховання у викладання музики.

Методи роботи з формування патріотизму в школярів на уроках музичного мистецтва

Акцент на створенні музики та вихованні творчих здібностей учнів.

Проведення курсів музичної композиції: у музичній програмі початкових та середніх шкіл може бути організована спеціальна сесія композиції, щоб учні могли створювати прості музичні композиції та засвоювати основні навички музичної композиції. Наприклад, учні можуть складати музику на основі віршів, історій тощо або адаптувати існуючі пісні.

Заохочуйте учнів виражати свої емоції: спрямовуйте учнів на вираження своїх емоцій та думок через створення музики, таких як любов до Батьківщини, туга за рідним містом тощо. Конкурси музичних композицій можуть бути організовані для стимулювання учнів до творчості.

Надайте учням творчі інструменти та ресурси: надайте учням необхідні творчі інструменти та ресурси, такі як музичні інструменти, музичне програмне забезпечення, бібліотеки музичних матеріалів тощо, щоб сприяти створенню музики учнями.

Звертати увагу на сприйняття музики та вдосконалювати естетичні здібності учнів

Збагачення змісту музичної оцінки: обирайте для оцінювання музичні твори різних стилів, різних періодів та різних регіонів, таких як класична музика, поп-музика, етнічна музика тощо, щоб розширити музичний кругозір учнів [11].

Спрямовуйте учнів на глибокий аналіз: вчителі повинні спрямовувати учнів на аналіз структури, мелодії, ритму, гармонії та інших елементів музичного твору, а також розуміти думки та почуття, виражені у творі.

Організуйте заходи з вивчення музики: можна організовувати концерти, музичні лекції, конкурси музичних оцінок та інші заходи, щоб студенти могли відчувати чарівність музики та вдосконалити свої естетичні здібності.

1. Застосовування різноманітних методів навчання

Групове кооперативне навчання: учням пропонується працювати в групах для виконання завдань з вивчення музики, таких як музична композиція та музичне виконання, для розвитку навичок співпраці та спілкування учнів.

Практичне навчання: надайте більше можливостей для практичної роботи, такої як гра на інструментах, музична композиція, музичне виконання тощо, щоб студенти могли вивчати та оволодівати музичними знаннями та навичками на практиці.

Навчання за допомогою інформаційних технологій: використовуйте засоби інформаційних технологій, такі як музичне програмне забезпечення, мережеві ресурси тощо, для збагачення навчального контенту та підвищення ефективності навчання.

2. Компетентності вчителів музичного мистецтва

Підвищення професійної компетентності вчителів: посилення підготовки вчителів музики з теорії музики та професійних навичок, щоб вони могли краще викладати музику.

Заохочення вчителів до інновацій: заохочувати вчителів музики до активного вивчення нових методів викладання та моделей викладання для покращення якості викладання музики.

Проведення заходів з обміну вчителями: організовувати вчителів музики для проведення навчальних обмінів та семінарів, обмінюватися досвідом викладання та спільно підвищувати рівень викладання.

3. Інтегрувати патріотичне виховання

Обирайте музичні твори з патріотичним духом: обирайте для викладання пісні та твори з патріотичним духом, такі як «Моя Батьківщина і Я», «Співаючи Батьківщину» тощо, щоб стимулювати патріотичні почуття учнів.

Розкрийте патріотичні елементи в музичних творах: спрямовуйте учнів до глибокого аналізу музичних творів, дослідження патріотичних елементів у творах, таких як текст пісні, мелодія, ритм тощо, а також розуміння думок і почуттів, виражених у творах [15].

Організовувати музичні заходи на патріотичну тематику: можна організовувати концерти, музичні конкурси, музично-творчі заходи тощо з патріотичною тематикою, щоб учні могли відчувати дух патріотизму в діяльності.

Щоб вивчати іноземні методи музичної освіти, необхідно поєднувати національні умови Китаю та освітню реальність, а також підбирати відповідні елементи для інтеграції та інновацій. Надаючи важливого значення музичній творчості, оцінці музики, застосовуючи різноманітні методи навчання та зміцнюючи структуру вчителів музики, можна ефективно покращити якість викладання музики в молодшій школі, а також виховати музичну грамотність і патріотизм учнів.

Інновації в поєднанні з національними умовами Китаю означають інтеграцію елементів традиційної китайської культури на основі вивчення іноземних методів музичної освіти та адаптацію до особливостей та освітніх потреб китайських студентів [49].

Ось декілька пропозицій:

1. Інтеграція елементів традиційної китайської культури

Викладання етнічної музики: інтеграція етнічної музики в музичну навчальну програму, наприклад, викладання класичних етнічних музичних творів, таких як «Жасмин» та «Кінні перегони», щоб студенти могли відчувати унікальний шарм китайської музики.

Вивчіть традиційні музичні інструменти: спрямуйте учнів до вивчення традиційних китайських музичних інструментів, таких як гужен, ерху, діцзи тощо, та розуміння традиційної китайської музичної культури.

Поєднуйте традиційні свята: поєднуйте викладання музики з традиційними китайськими фестивалями, такими як Свято весни, Свято середини осені та інші фестивалі, організовуйте учнів для виконання пісень, пов'язаних зі святами, відчувайте атмосферу фестивалів та успадковуйте традиційну китайську культуру.

Композиція етнічних музичних творів: учням пропонується складати музичні твори з етнічними особливостями, такі як адаптація етнічних музичних творів або складання музичних творів на основі традиційної китайської культури.

2. Адаптуватися до особливостей китайських студентів

Зосередьтеся на навчанні базовим знанням та навичкам: китайські учні, як правило, мають міцні базові знання, а вчителі можуть посилити тренування музичних навичок, таких як виконання музичних інструментів та музична композиція, щоб покращити музичну грамотність учнів.

Поєднуйте інтереси та хобі китайських студентів: розумійте інтереси та хобі китайських студентів, такі як поп-музика, музика до фільмів тощо та інтегруйте їх у викладання музики, наприклад, виконання популярних музичних творів, аналіз музики до фільмів та стимулювання інтересу учнів до навчання.

Зосередження уваги на колективістській освіті: китайська культура наголошує на дусі колективізму, і вчителі можуть організовувати учнів для участі в колективних музичних заходах, таких як хор, ансамбль тощо, щоб культивувати здатність учнів працювати в команді та почуття колективної честі.

3. Інноваційний режим навчання

Проектне навчання: поєднуйте викладання музики з проектним навчанням, наприклад, організовуйте учнів для виконання проектів з музичної композиції, проектів музичного виконання тощо, щоб студенти могли вивчити та оволодіти музичними знаннями та навичками в проекті.

Перевернутий клас: модель перевернутого класу використовується для поєднання навчання в класі з позакласним навчанням, наприклад, учні вивчають знання з теорії музики перед уроком та операції з музичною практикою в класі для підвищення ефективності навчання учнів.

Змішане навчання: поєднуйте онлайн-навчання з офлайн-навчанням, наприклад, використовуючи онлайн-ресурси для вивчення музики та офлайн-музичну практику, щоб розширити навчальний простір учнів.

4. Інтеграція основних цінностей соціалізму

Обирайте музичні твори з позитивним значенням: обирайте пісні та твори з позитивним значенням для навчання, наприклад, пісні, які пропагують дух патріотизму, колективізму та соціалістичних основних цінностей, і спрямовуйте учнів до встановлення правильних цінностей.

Знайдіть елементи морального виховання в музичних творах: спрямуйте учнів на глибокий аналіз музичних творів та дослідіть елементи морального виховання у творах, такі як солідарність та дружба, допомога іншим, чесність та надійність тощо, щоб виховати моральні почуття учнів [50].

Організовувати музичні заходи на тему морального виховання: концерти, музичні конкурси, музична творча діяльність тощо можуть бути організовані на тему морального виховання, щоб учні могли відчувати дух морального виховання та вдосконалити своє моральне виховання у цій діяльності.

Щоб впроваджувати інновації у світлі національних умов Китаю, необхідно поєднувати іноземні методи музичної освіти з традиційними китайськими культурними елементами, а також адаптуватися до особливостей та освітніх потреб китайських студентів. Інтегруючи елементи традиційної китайської культури, адаптуючись до особливостей китайських учнів, впроваджуючи інноваційні моделі навчання та інтегруючи соціалістичні основні цінності, можна ефективно покращити якість викладання музики в молодших класах середньої школи, а також культивувати музичну грамотність, патріотизм та соціалістичні основні цінності учнів.

Характеристики, навчальне середовище та освітні цілі китайських студентів відрізняються від цілей іноземних студентів, тому необхідно прийняти методи навчання, придатні для китайських студентів, щоб ефективно підвищити ефективність викладання музики.

Методи навчання, які мають запроваджувати студенти КНР:

1. Методика навчання

Лекційний метод є найбільш традиційним методом навчання, при якому вчителі допомагають учням зрозуміти і оволодіти музичними знаннями шляхом пояснення музичних знань і аналізу музичних творів. Метод навчання підходить для викладання теорії музики, такої як історія музики, оцінка музики, музична композиція тощо.

2. Спосіб викладу

Демонстраційний метод полягає в тому, щоб дати учням можливість інтуїтивно відчувати чарівність музики та засвоїти музичні знання та навички за допомогою демонстрації вчителя. Демонстраційний метод підходить для тренування музичних навичок, таких як інструментальна гра, співоча майстерність тощо.

3. Практичні заняття

Метод практики дозволяє учням закріпити свої музичні знання та навички шляхом багаторазової практики. Метод практики підходить для тренування музичних навичок, таких як інструментальне виконання, техніка співу, музична композиція тощо.

4. Метод групового корпоративного навчання

Метод групового корпоративного навчання полягає в поділі учнів на малі групи для спільної роботи над завданнями з вивчення музики, такими як музична композиція, музичне виконання тощо. Метод групового корпоративного навчання може розвинути в учнів навички співпраці, комунікативні навички та командний дух.

5. Проєктне навчання

Проєктне навчання – це поєднання викладання музики та проєктного навчання, наприклад, організація учнів для роботи над проєктами музичної композиції, проєктами музичного виконання тощо. Проєктне навчання може розвивати всебічні здібності учнів, такі як музичні знання, музичні навички, навички співпраці, комунікативні навички тощо.

6. Метод перевернутого класу

Метод перевернутого класу – це поєднання навчання в класі та позакласного навчання, наприклад, засвоєння учнями знань з теорії музики перед уроком та музичної практики на уроці. Метод перевернутого

класу може підвищити ефективність навчання учнів та культивувати здатність учнів до самостійного навчання.

7. Змішане навчання

Змішане навчання – це поєднання онлайн та офлайн навчання, наприклад, використання онлайн-ресурсів для вивчення музики та музичної практики офлайн. Змішане навчання може розширити навчальний простір учнів та задовольнити навчальні потреби різних студентів.

8. Гейміфіковане навчання

Гейміфіковане навчання – це інтеграція ігрових елементів у викладання музики, таких як музичні ігри, музичні змагання тощо. Гейміфіковане навчання може стимулювати інтерес учнів до навчання та підвищити ефективність навчання.

9. Ситуативна педагогіка

Контекстна педагогіка – це створення ситуацій, в яких учні вчаться і переживають музику. Контекстна педагогіка може підвищити інтерес учнів до навчання та допомогти їм краще розуміти та відчувати музику.

10. Персоналізоване навчання

Персоналізоване навчання ґрунтується на навчальних особливостях і потребах учнів. Персоналізоване навчання може задовольнити навчальні потреби різних учнів та покращити результати навчання учнів [35].

Висновки

Вибір методу навчання, який підходить для китайських студентів, повинен враховувати особливості навчання студентів, навчальне середовище та освітні цілі. Застосовуючи різноманітні методи навчання, такі як лекційний метод, демонстраційний метод, метод практики, метод групового кооперативного навчання, метод проектного навчання, метод перевернутого класу, метод змішаного навчання, метод навчання, заснований на грі, метод ситуативного навчання, персоналізований метод навчання тощо, можна ефективно покращити якість викладання музики в молодшій школі, а також культивувати музичну грамотність і патріотизм учнів.

Нижче наведено кілька прикладів методів навчання музики, які мають застосувати студенти КНР:

1. Методика навчання

Кейс: Під час викладання історії музики вчителі можуть комбінувати мультимедійні навчальні матеріали, щоб ознайомити учнів з історичним контекстом розвитку музики, пояснити стилістичні особливості музики в різні періоди, проаналізувати репрезентативні музичні твори.

Засоби: Вчителі повинні підготувати достатню кількість навчальних матеріалів та пояснити їх простими словами, виходячи з когнітивного рівня учнів. У той же час необхідно приділяти увагу взаємодії з учнями, наприклад, задавати питання та обговорювати, щоб стимулювати інтерес учнів до навчання.

2. Спосіб викладу матеріалу.

Приклади: під час навчання інструментальним навичкам учитель може продемонструвати правильний спосіб гри та пояснити основи техніки.

Засоби: учитель повинен вибрати відповідний репертуар і провести стандартизовану демонстрацію вистави. У той же час необхідно приділяти увагу спостереженню за навчанням учнів та надавати індивідуальні рекомендації, щоб допомогти учням оволодіти навичками виконання.

3. Практичні заняття

Приклади: при вивченні техніки співу учням необхідно багаторазово практикуватися, щоб оволодіти правильними вокальними прийомами та техніками співу.

Засоби: вчителі повинні призначати відповідну кількість практичних завдань і направляти учнів до виконання правильних вправ. При цьому необхідно регулярно перевіряти навчальну ситуацію учнів і своєчасно давати зворотний зв'язок і вказівки.

4. Метод групового корпоративного навчання

Приклад: під час створення музики вчителі можуть поділити учнів на малі групи та працювати разом над виконанням завдання з музичної композиції.

Засоби: вчителі повинні уточнити цілі групового спільного навчання та скласти обґрунтований план навчання. У той же час учнів слід

заохочувати до співпраці та спілкування, а також до спільної роботи над виконанням завдання зі створення музики.

5. Проєктне навчання

Приклад: вчителі можуть організовувати учнів для виконання проєктів з музичного театрального перформансу та дозволяти учням повною мірою брати участь у створенні та виконанні мюзиклів з аспектів створення сценарію, розподілу ролей, сценічного дизайну тощо.

Засоби: вчителі повинні розробити план навчання на основі проєктів і спрямовувати учнів до спільної роботи. У той же час слід проводити регулярні оцінки проєктів, а також своєчасно надавати зворотний зв'язок і вказівки.

6. Метод перевернутого класу

Приклад: вивчаючи музичну оцінку, учні можуть засвоїти базові знання про музику за допомогою онлайн-ресурсів перед уроком, таких як музичні елементи, музичні стилі тощо, а також оцінити та проаналізувати музичні твори на уроці.

Засоби: вчителі повинні надавати велику кількість навчальних онлайн-ресурсів та спрямовувати учнів до самостійного навчання. У той же час необхідно розробити ефективні заняття в класі, такі як групові дискусії, аналіз роботи тощо, щоб допомогти учням закріпити результати навчання.

7. Змішане навчання

Кейс: вчителі можуть використовувати онлайн-платформу для надання учням музичних навчальних ресурсів, таких як музичні кліпи, музичні курси тощо, а також проводити онлайн-консультації з навчання.

Засоби: вчителі повинні вибрати відповідну онлайн-платформу та розробити ефективні навчальні онлайн-заходи. У той же час необхідно приділяти увагу офлайн-викладанню, такому як дискусії в класі, практичні заняття тощо, щоб допомогти учням закріпити результати навчання.

8. Гейміфіковане навчання

Приклад: вчителі можуть використовувати програмне забезпечення для музичних ігор, такі як музичні ритмічні ігри, ігри на створення музики тощо, щоб учні могли вивчати та оволодівати музичними знаннями та навичками в іграх.

Засоби: вчителі повинні вибрати відповідне програмне забезпечення для музичної гри та налаштувати його відповідно до навчальної ситуації учнів. При цьому необхідно звертати увагу на поєднання ігор і навчання, щоб уникнути надмірних розваг.

9. Ситуативна педагогіка

Приклад: під час розучування пісні «Жасмин» учитель може створити ситуацію водного містечка на півдні річки Янцзи, щоб учні могли відчувати в цій ситуації прекрасну мелодію та художню концепцію тексту.

Засоби: вчителі повинні створювати яскраві навчальні ситуації та направляти учнів до рольових ігор, моделювання сценаріїв та інших видів діяльності, щоб відчувати чарівність музики.

10. Персоналізоване навчання

Кейс: вчителі можуть розробляти індивідуальні навчальні плани на основі навчальних особливостей та потреб учнів, наприклад, для учнів з поганою музичною базою вони можуть забезпечити додаткове навчання та практику.

Засоби: вчителі повинні розуміти навчання та інтереси учнів, а також розробляти персоналізовані навчальні цілі та навчальні плани. При цьому необхідно приділяти увагу комунікації з учнями та своєчасно коригувати план навчання.

Висновки

Вибір методу навчання, який підходить для китайських студентів, повинен враховувати особливості навчання, навчальне середовище та освітні цілі учнів. Застосовуючи різноманітні методи навчання та приділяючи увагу гнучкому застосуванню та індивідуальному дизайну методів навчання, можна ефективно покращити якість викладання музики в молодшій школі, а також виховати музичну грамотність та патріотизм учнів.

Поєднання методів навчання, придатних для китайських студентів, з реальним викладанням вимагає від вчителів гнучкого використання та персоналізації дизайну відповідно до таких факторів, як зміст викладання, характеристики учнів та цілі викладання.

Ось кілька конкретних пропозицій:

1. Оберіть методику навчання відповідно до змісту викладання. Теорія музики: лекції, демонстрації, вправи.

Музичні навички: демонстрації, вправи та групове навчання.

Сприйняття музики: лекційний метод, демонстраційний метод, метод групового корпоративного навчання, метод проєктного навчання, метод перевернутого класу.

Музична композиція: групове корпоративне навчання, проєктне навчання, навчання з гейміфікацією.

Музичне виконання: групове корпоративне навчання, проєктне навчання, ситуативне навчання.

2. Обирайте методики навчання відповідно до особливостей учнів: лекції, демонстрації, вправи, персоналізоване навчання; метод групового кооперативного навчання, метод проєктного навчання, ігровий метод навчання, ситуативний метод навчання; здатність до самостійного навчання: метод перевернутого класу, метод змішаного навчання.

3. Виберіть метод навчання, виходячи з цілей навчання.

Цілі знань: лекції, демонстрації, вправи.

Цілі навичок: демонстрація, практика, групове корпоративне навчання.

Ефективні цілі: групове корпоративне навчання, проєктне навчання, навчання з гейміфікацією, ситуативне навчання.

Цілі компетентності: групове корпоративне навчання, проєктне навчання, перевернутий клас, змішане навчання.

4. Метод інтерв'ю.

Інтерв'ю з учнями: індивідуальні інтерв'ю зі учнями з метою отримання уявлення про навчання, труднощі в навчанні та пропозиції щодо методів викладання.

Інтерв'ю з батьками: проводьте інтерв'ю з батьками, щоб зрозуміти їхні погляди на методи викладання та оцінку навчання учнів.

5. Аналіз роботи.

Аналіз музичних творів: проаналізуйте музичні твори учнів, такі як пісні, композиції, мюзикли тощо, та оцініть здібності учнів до музичної композиції та музичного вираження.

Аналіз конспектів для навчання: проаналізуйте навчальні записи студентів та оцініть ставлення учнів до навчання та результати навчання.

6. Аналіз показників ефективності.

Залучення учнів: оцініть рівень участі учнів у класі, наприклад, кількість виступів, взаємодій тощо.

Відвідуваність учнями: оцініть відвідуваність учнями та зрозумійте, наскільки велике значення студенти надають вивченню музики.

Академічна успішність учнів: оцініть академічну успішність учнів і зрозумійте, наскільки добре вони оволоділи музикою.

7. Метод комплексної оцінки

Об'єднайте наведені вище методи оцінювання для проведення комплексного оцінювання, щоб повністю зрозуміти ефективність методів навчання та результати навчання учнів.

8. Використання результатів оцінювання

Удосконалення методів навчання: своєчасно коригувати та вдосконалювати методи навчання відповідно до результатів оцінювання для підвищення ефективності навчання.

Коригування навчального плану: коригування навчального плану відповідно до навчальної ситуації учнів, щоб задовольнити навчальні потреби учнів.

Підвищення рівня викладання: через роздуми та вдосконалення ми продовжуватимемо вдосконалювати наш власний рівень викладання та краще навчати та виховувати учнів.

Висновки

Щоб оцінити ефективність методів навчання музики, придатних для китайських студентів, необхідно прийняти різноманітні методи оцінювання та об'єднати результати оцінювання для покращення викладання. Завдяки ефективному оцінюванню можна покращити якість викладання музики, а також виховати в учнів музичну грамотність та патріотизм.

ВИХОВАННЯ ПАТРІОТИЗМУ В УЧНІВ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Українські науковці розглядають патріотизм, почуття громадянськості як взаємопов'язану сукупність моральних почуттів та рис поведінки, що включає любов до Батьківщини, активну працю на благо Вітчизни, дотримання та множення трудових традицій народу, дбайливе ставлення до історичних пам'яток та звичаїв рідної країни, прихильність та любов до рідних місць, прагнення до зміцнення честі та гідності країни, готовність та вміння захищати її, військову хоробрість, мужність і самовідданість, братерство та дружбу народів, нетерпимість до расової та національної неприязні, повага до звичаїв та культури інших країн та народів, прагнення до співпраці. Виховання є механізмом взаємодії між поколіннями, що забезпечує входження підростаючих поколінь в життя суспільства, становлення їх активними суб'єктами конкретного історичного процесу.

Мета музичної освіти засобами народного пісенного мистецтва в загальноосвітніх школах трактується так: ознайомити учнів із народним музичним мистецтвом (фольклором), формувати інтерес та повагу до нього; виховати громадянськість, любов до рідного краю та України; сприяти зростанню взаєморозуміння та взаємоповаги у міжнаціональних відносинах, консолідації всіх народів, зокрема мультинаціонального регіону української Бессарабії.

Серед завдань, що конкретизують мету музичної освіти засобами народної пісенної творчості, можна відзначити такі:

- формувати громадянськість на основі вивчення народної музичної культури, бажання брати участь у розвитку музичних традицій краю;
- виховати любов до України, до її історії, людей, культури, почуття причетності до всіх подій, що відбуваються в ній за допомогою вивчення народного пісенного фольклору;
- виховати інтерес, любов і повагу до музичних культур народів, що населяють наш край, виділити те, що об'єднує їх та прагнути на цій основі до консолідації народів;
- познайомити з різними жанрами української народної музики, і навіть історією, побутом, традиціями народу;
- сформувати навички інтонування народних пісень, навички виконання національних танцювальних рухів,

-розвинути здатність до інтонаційно-стильового аналізу, спрямованого на виявлення рис національної своєрідності народного та професійного музичного мистецтва [1].

Музична освіта в загальноосвітніх школах є полікультурною освітою, і коротко її основні ідеї можна сформулювати так:

-люби та поважай свою мову, свою культуру, свій народ;

-поважай інші народи, іншу культуру;

-прагни пізнати життя в її культурному різноманітті, знай, що всіх поєднує, цікався культурним життям.

Важливість патріотичного виховання, громадянських якостей під час уроків музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти пояснюється лише тим, що моральні постулати тут закріплюються шляхом глибокого і яскравого емоційного впливу на учнів. Позитивна громадянська позиція має стати частиною світогляду учнів, визначати їх дії по відношенню до держави, вселяти віру в майбутнє України. Людина, яка не любить свій край, не відчуває прихильності до своєї землі, не знає історію та культуру свого народу, не може бути по-справжньому громадянином та патріотом. Батьківщина може асоціюватися з будинком, селом, краєм, республікою, усією державою, і найкраще, якщо кордони Батьківщини будуть поступово розширюватися і включати всі частини цілого – будинок, село (місто), країна. Необхідно поступово накопичувати знання про пам'ятки, про знаменитих людей, які зробили внесок у становлення музичної культури, про музичні цінності, які становлять основу музичного мистецтва, про народи, що населяють країну та про народну творчість. Вивчення цієї галузі музичного мистецтва необхідно посилювати на всіх щаблях виховання молодших школярів в закладах загальної середньої освіти[4].

В Україні уроки музичного мистецтва будуються на комплексному освоєнні народної творчості: співу, танцю, гри, усної поетичної творчості. Синтез мистецтв сприяє розвитку творчих здібностей дітей з урахуванням рідної традиційної народної культури. Вважаємо, що найвищий результат дають моделі інтегрованих уроків, що вбирають елементи історії, літератури, музики, образотворчого мистецтва.

Знайомство з народною творчістю під час уроків музики починається з поняття «фольклор», що відбиває життя народу, духовний світ, думки, почуття наших предків. Існує багата класифікація фольклору. З молодшими школярами на уроках музики ми звертаємося до дитячого фольклору, який несе у собі величезний виховний заряд. Це заклички, пестушки, потішки, лічилки, колискові. Учні не просто слухають та

аналізують музичний матеріал, а й стають самі «композиторами», пишучи мелодії до найпростіших текстів.

Календарний фольклор знайомить учнів з народними традиціями та святами: колядки, веснянки, заклинання явищ природи, тварин, комах.

Розділ дитячого календарного фольклору – одна з найпоетичніших сторінок дитячої творчості. Діти навчаються бачити, помічати поезію навколишньої природи у період року. З величезним задоволенням учні розігрують українські народні пісні, свята: «Святки», «Колядки», «Веснянки», «Масляна», «Великдень», «Різдво», «Трійця», «Вербна неділя», «Свято Купали» та багато ін. Особливо учні молодших класів люблять потішний фольклор: небилиці, потішки, дражнилки, які призначені розсмішити однолітків. Комічні становища, гумор, народжують радісні емоції. Це веде до розвитку дитячої фантазії, пробуджується інтерес до нових словотворів. Учень вже бачить себе не тільки в ролі композитора, але може себе відчувати поетом і самостійно створює римовані нісенітниці.

Повсякденне життя дітей тісно пов'язане з певним колом ігор. «Дитина, позбавлена елементарних знань, які дає йому гра, не змогла б нічого навчитися в школі і була б безнадійно відірвана від свого природного і соціального оточення»[4]. У зв'язку з цим під час уроків широко застосовується ігровий фольклор: драматичні, спортивні, хороводні гри.

Народну пісню не можна нічим замінити, особливо на початковому етапі виховання дитини. Рідна мова та народна пісня повинні бути присутніми у вихованні школярів аж до їхнього підліткового та юнацького віку. Тільки в цьому випадку дитина виростає здоровою морально. У Бессарабії під час уроків музичного мистецтва в закладах загальної середньої освіти діти розучують як українські народні пісні, так й пісні народів регіону: болгарські, румунські, молдавські. Існує багата класифікація народних пісень. До того ж, цілий пласт пісень має чітко виражену виховну спрямованість. Колискові пісні, пісеньки, потішки, примовки, пісні-ігри готують дитину до життя. Дитячі пісні відбивають народні традиції, історичне минуле, елементи селянської праці, національно-психологічні риси. Багато забав, ігор – це як би жартівливе наслідування трудового процесу дорослих («А ми просто сіяли»). Вчителі розглядають дитячі ігри як незамінну школу розумового та моральнопатріотичного виховання) [7].

Діти долучаються до фольклору у процесі різних видів діяльності: сприйняття, виконавства, ігор. З першого класу під час уроків музики запроваджено музикування на сопілці – українському народному

музичному інструменті. Навчання грі на сопілці дає дітям можливість грати мелодії пісень і поспівань вже з перших уроків без оволодіння нотною грамотою. Діти долучаються до активного музикування, грають та співають народну та композиторську музику, виконують теми із класичних творів.

Знайомство з українськими національними музичними інструментами, з історією їх походження наводить учнів до самостійного виготовлення найпростіших музичних інструментів своїми руками: сопілок, брязкальців, свисткових, тріскоток, хлопавок, шуршалок, барабанчиків та ін. Цей процес викликає великий інтерес до творчого музикування, колективної роботи, яка є одним з напрямів патріотичного виховання молодших школярів.

Українські народні пісні містять безліч виконавських зручностей, які є безцінними для вокальної педагогіки початкового етапу навчання. Насамперед, це – гарні мелодійні звороти, розраховані на діапазон необроблених голосів. Секрет зручності фольклорних мелодій для постановки голосу, можливо, полягає в тому, що вони пройшли історичний шлях природного професійного відбору: виконувані багатьма поколіннями співаків усної традиції, вони залишили в собі ті вокальні звороти, які є природними для голосового апарату співака. Зручність, простота, надзвичайна виразність, краса і досконалість українських народних пісень – комплекс ознак, властивих цим справжнім шедеврам світової культури[6].

Про користь виховання голосів на народно-пісенній основі писав у сорокових роках ХХ століття Золтан Кодай, автор національної системи музичного виховання в Угорщині, який наполягав на запровадженні вокальної народної музики в усі структури освіти. Завдяки його системі, яка стала основою угорського музичного виховання від дошкільних закладів до музичної академії, найпрогресивніші принципи та методи музичного виховання були пристосовані до особливостей давньої угорської селянської пісні.

Українська народна пісня, взята за основу вокального становлення як первинний дидактичний матеріал, дозволяє максимально розвинути вокально-технічні (інтенсивність звучання, точність інтонування, тембр та витривалість голосу) та художні можливості майбутнього фахівця. Цей фактор створює додаткові можливості вокально-педагогічного впливу на виховання різнопрофільних художніх індивідуальностей, а також сприяє формуванню найяскравіших виконавських індивідуальностей. Акценти музичної думки здебільшого відповідають наголосам і смисловим кульмінаціям поетичного пласта. Такі мотиви, зазвичай, оформляють

повтори поетичного тексту. Це може бути переліком дій, спрямованих на розкриття характеру персонажа пісні, як у пісні «Подільночка» («тут вона сіла, тут вона впала, до землі припала» та ін.). Мелодичні повтори також є засобами подібного паралелізму, властивого українському фольклору. Так, у пісні «Тече річка невеличка» однаковими мелодійними фразами визначаються: доля дівчини – доля «пшениченьки на камені», доля козака – доля «сухого дубу при дорозі». Завершальний повтор основного мотиву пісні наприкінці кожного куплету є своєрідним узагальненням, що допомагає слухачеві краще осмислити сюжетноемоційну канву пісні [27].

Українська народна пісня – споконвічне джерело країни, джерело духовності, спосіб життя українського народу протягом багатьох століть. У фольклорних народних піснях збережено моральні, етичні та естетичні цінності українського народу з його багатовіковими традиціями та звичаями. Композитори та поети обирали образи для своїх творів у народній творчості. Тому багато творів пережили декілька поколінь і не втрачають свого значення й у наші дні.

Тому фольклорна культура дозволяє заохотити кожного до цінностей і здобутків рідного народу, що мають неминучий характер, тому що різноманітні етнічні традиції, обряди, звичаї, свята, кодекси, символи є вираженням загальнолюдських цінностей, які, у свою чергу, примножують духовне багатство суспільства.

У закладах загальної середньої освіти України на уроках мистецтва, музичного мистецтва широко використовуються фольклор, музика, народно-ужиткове мистецтво, знайомство з рідним краєм та його народом для формування етнокультурних цінностей. Зіткнення школяра з народним мистецтвом, традиціями, історією, природою рідного краю, участь у народних святах допоможуть духовно збагатити учня, підтримати інтерес до минулого та сьогодення. Занурюючись в національний побут, мелодику мови, пісень, ми створюємо природне середовище для оволодіння мовою рідного народу, його народними традиціями, устроєм життя, тим самим формуємо любов до малої та великої Батьківщини.



Одним із шляхів формування патріотизму сучасного школяра є залучення його до прекрасного і великого світу народної пісенної творчості. Вивчаючи пісенні традиції українського народу, вникаючи в поетичну спадщину, переживаючи події та образи, відображені в українській народній пісні, у дітей сформується потреба співвідносити себе з громадянським суспільством, в якому вони живуть, з'явиться бажання пізнати моральні, моральні та естетичні цінності та норми поведінки, знайти правильні взаємини з представниками різних національностей та культур. Це стане важливим етапом на шляху формування громадянської національної ідентичності у сучасних умовах. Також необхідно пам'ятати, що базовою основою у процесі формування національної ідентичності може стати ідея об'єднання людей різних національностей та релігійних конфесій, які відрізняються одна від одної моральними цінностями, світоглядом, поглядами та оцінками, але при цьому не втрачають зв'язку з Батьківщиною, з традиціями свого народу, з громадянською спільнотою, а також у своїй поведінці та вчинках спираються на загальноновизнані, вічні людські цінності.

Для того щоб забезпечити на шкільних уроках фольклорне середовище з її усною природою побутування та синкретичністю, до вчителя музики, якому належить відкрити дітям світ народного мистецтва, пред'являються особливі вимоги. Поряд із професійною музично-педагогічною підготовкою йому слід добре знати історію свого народу, фольклорні традиції, свята, обряди, декоративно-ужиткове мистецтво, жанрові різновиди народної творчості, особливості її побутування, національні костюми, вивчити манеру виконання народних зразків, володіти хореографією та грою на народних інструментах. Важливо, щоб вчитель сам був етнографом і брав участь у експедиціях зі збору

фольклорного матеріалу, по можливості залучаючи до цього і школярів. Перед слуханням чи розучуванням фольклорного твору учням буде цікаво познайомитися з історичними умовами, обстановкою, середовищем, коли створювалося той або інший твір, почути історію його збирання з демонстрацією фотографій, зразків вишивки або різьблення по дереву та ін. Великий інтерес до фольклору можуть викликати народні музичні твори, які співають у сім'ях учнів [15].

У сучасному шкільному навчанні за єдності принципів, цілей, завдань є можливість самостійного вибору змісту, форм, методів навчання та у складанні навчальних планів, програм. Це дозволяє широко використовувати в музичному вихованні народну творчість. При аналізі змістовного компонента різних програм з музики виявляється, що у них неоднозначно вирішується питання включення у навчальний предмет фольклору.

При самостійному складанні програми та визначенні місця фольклору, необхідно вирішити, фольклор якого народу буде основою. Багато вчителів вважають, що якщо національний склад класу однорідний, то такої проблеми немає. Якщо ж змішаний, то основою має виступати фольклор того народу, який становить більшість у класі. Однак до змісту навчання обов'язково потрібно включити фольклор інших народів, особливо виділяючи народну культуру тих національностей, які навчаються у даному класі.

Крім того, вони відзначають, що музику різних народів слід виконувати на мові оригіналу, що зберігає національний колорит, знайомить з різними ладовими системами, краще запам'ятовується та розвиває музичні здібності дітей. Важливо вводити в заняття місцевий фольклор, розвивати інтерес до нього, залучати місцевих жителів, таким чином, допомагаючи зберігати місцеву культуру, давні пласти народного мистецтва.

Систематизуючи сукупність методів та прийомів роботи на уроках засобами музичного фольклору, можемо запропонувати типи класифікації – п'ять груп:

- традиційні методи,
- методи проблемно-творчого характеру,
- методи створення спеціальних естетичних ситуацій,
- методи організації творчої діяльності,
- методи стимулювання інтересу дітей до активного освоєння фольклорних джерел [25].

До традиційних методів ми відносим слухання музики, бесіду, оповідання, читання, які знайомлять учнів із історією збирання музичного

фольклору, класифікацією жанрів та змістом фольклорних джерел. У процесі читання учні дізнаються нові факти з історії збирання фольклору, знаходять нові зразки жанрів народної творчості, починають виявляти інтерес до дослідницької роботи (пошук у літературних джерелах українських народних казок, прислів'їв та приказок про музику, пісні, музичні інструменти).

У другий розділ нами було включено групу методів проблемнотворчого характеру. Ці методи цінні тим, що носять розвиваючий характер і дуже ефективні для організації різноманітної творчої діяльності, пов'язаної зі сферою мистецтва, яка спрямована насамперед на виховання образного мислення та творчих здібностей учнів.

При складанні проблемно-творчих завдань широко застосовується метод порівняння. Наприклад, учні отримують такі завдання: зіставити та порівняти різні за жанром українські народні пісні; виявити загальні та своєрідні риси музичної творчості різних народів; проаналізувати та порівняти виконання фольклорних творів різними складами - оркестром та окремими інструментами, хором та різними голосами; порівняти та зіставити різні транскрипції фольклорних пісень у творах професійних композиторів.

У третю групу виділено методи створення спеціальних естетичних ситуацій чи ситуації «занурення» у середу фольклорно-естетичних цінностей. Процес «занурення» на уроці відбувається за рахунок збагачення атмосфери уроку фольклорними предметами. Це метод використання наочності.

До четвертої групи віднесено методи організації творчої діяльності молодших школярів на фольклорній основі. Виконанню творчих завдань з мотивів фольклору випереджає ретельна підготовка учнів до роботи. Віршовані тексти для пісень (як правило, це жанри усної народної творчості) вибираються таким чином, щоб можна було знайти музичні інтонації аналогічні мовленнєвим, а образний лад вірша викликав яскраві музичні асоціації як образотворчого, так і виразного характеру. З учнями з'ясовується форма та метро-ритмічна структура вірша, обговорюється загальний характер майбутньої музики, а також можливості засобів музичної виразності. Перш ніж вигадати мелодію до цілого вірша, учні виконують підготовчі завдання: «Допиши мелодію пісні на заданий текст», «Дай музичну відповідь на запитання», «Склади ритмічну партитуру». На наступному етапі учні прослуховують та порівнюють різні варіанти творів, виявляють виразні особливості кожної з пісень, а потім відбирають найкращі варіанти для занесення до «Класної книги творчості».

школярів», для виконання на фольклорному святі та для розучування класним оркестром дитячих інструментів. Крім написання пісень на народні тексти, дітям пропонуються завдання на вигадування згадок про музику та музичні інструменти; складання кросвордів за жанрами дитячого фольклору; складання музичних діалогів до народних казок та інші [32].

До п'ятої групи методів навчання ми відносимо методи стимулювання інтересу до активного освоєння фольклорних джерел. Такими методами є проведення фестивалів, концертів на краще виконання творів українського музичного фольклору; організація конкурсів, олімпіад на краще виконання музичних загадок, казок тощо; запис найкращих творчих робіт до «Класної книги творчості», карти «Музична фольклорія», аудіотеку, відеотеку.

Проведення перерахованих видів діяльності надає сильний вплив на позитивну мотивацію учнів стосовно фольклору та викликає прагнення творчого його освоєння.

Усі вище охарактеризовані групи методів відображають різноманітність способів організації музично-естетичної діяльності школярів у процесі використання на уроці українського дитячого фольклору задля формування почуттів патріотизму учнів.

Види та методи фольклорної діяльності учнів

Види та методи фольклорної діяльності школярів в закладах загальної середньої та позашкільної освіти			
Навчально-пізнавальна: теоретичне осмислення сутності явищ фольклорної музичної традиції, засвоєння певного обсягу знань у галузі традиційної культури, вміння та навички для опановування основ народної музичної мови. Розуміння традиційної народної культури як цілісної системи.	Предметно-практична: виготовлення традиційних інструментів, атрибутики для концертних виступів та свят, оформлення результатів пошукової роботи, розробка виготовлення символіки колективу.	Пошуково-збиральна: реалізація на матеріалі місцевих традицій, задоволення потреби учнів у самостійності, прояві ініціативи; одержання реальних матеріально оформлених результатів, які можуть бути згодом використані в інших видах діяльності (аудіо та відеозаписи, фотографії, повідомлення у вигляді доповідей, творів, альбомів та рефератів, випуск газети або стінгазети).	Концертно-просвітницька: концертні виступи, лекціїконцерти, участь у конкурсах і фестивалях, підготовка та проведення свят, колективних творчих справ, виступи з доповідями та повідомленнями, записи на радіо та телебаченні, підготовка аудіо та відеозаписів, оформлення стінгазет та стендів.

**Компоненти, критерії, показники рівнів сформованості
патріотизму школярів на уроках мистецтва**

№	Компоненти формування патріотизму школярів	Критерії формування патріотизму школярів	Показники формування патріотизму школярів	Методики формування патріотизму школярів
1.	Емоційний	Ставлення до національної фольклорної спадщини, зацікавленість національним фольклором	Усвідомлення власної національної ідентичності, почуття відповідальності, повага та шанобливе ставлення до національних традицій, до музичного фольклору	1. Презентація на тему: 1) «Мелодизм та краса української народної пісні»; 2) «Гопак — національна мужність та вірність країні» 2. Анкета відкритого типу (5 питань)
2.	Знанієвий	Наявність знань про етнічну складову українського народу, про національну фольклорну спадщину	Усвідомлення власної національної ідентичності як українця, володіння теоретичними знаннями про національну	1. Написання есе на тему: «Значення національної фольклорної спадщини у нашому житті»; презентація «Жанри
			ідентичності особистості, про обряди, традиції, звичаї, пісні, танці українського народу	українського національного мистецтва» 2. Анкета відкритого типу (5 питань) 3. Картки-вислови

3.	Творчоактивний	Участь у заходах, святах, концертах, присвячених шанобливому ставленню до формування української національної гідності	Володіння фольклорним репертуаром для участі у концертах, святах, активна участь у хорових гуртках або ансамблевих колективах, у заходах національного характеру, бажання розповідати про національну музичну спадщину учням молодших класів	1. Твір-есе на тему «Народна музична творчість у моєму житті». 2. Питання на тему «Як ви оцінюєте сучасний стан української народної культури в нашої країні» 3. Презентація на тему: «музична культура мого краю». 4. Опитування про національну складову особистості школяра
----	----------------	--	--	--

Таким чином, сучасний підхід до формування патріотизму школярів на уроках мистецтва закладів загальної середньої освіти поставив проблеми, пов'язані з пошуком шляхів, засобів та педагогічних умов удосконалення національно-практичного виховання учнів. Одним з таких шляхів є використання засобів українського музичного фольклору в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти, які багатofакторно впливають на особистість, розвиваючи духовний, внутрішній світ, формуючи потребу цінувати, зберігати і розвивати українську національну культуру та власну національну ідентичність.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бухнієва О.А. Значення народної музики у парадигмі національнопатріотичного виховання молодших школярів в Україні і Китаї (порівняльна характеристика). Науковий вісник Ізмаїльського державного гуманітарного університету. Серія: Педагогічні науки. Ізмаїл : РВБ ІДГУ, 2024. Вип 66. С.29-39.
<http://visnyk.idgu.edu.ua/index.php/nv/issue/view/37>
2. Бухнієва О.А. Musical art as a means of patriotic education of Younger school students in a secondary school of the people's republic of China. Духовність особистості: методологія, теорія і практика : збірник наукових праць / Гол. редактор Г. П. Шевченко. Вип. 1 (108). Київ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2024. С.18-27.
https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/issue/view/47
3. Бухнієва О.А. Педагогічний потенціал вокального мистецтва у патріотичному вихованні молодших учнів у КНР. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» (Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя) / за заг. ред. В. В. Бурназової. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2024. – № 2. С. 135-141.
<https://lkr.ndu.edu.ua/index.php/nz/>
4. Чжоу Вей. Дослідження викладання червоних пісень у музиці молодших класів середньої школи на тлі ідеології та політики навчальної програми[J]. Xueyuan Education, 2024, (09):37-39.)
5. Лю Ін. Аналіз проблем та шляхів їх вирішення у викладанні музики на уроках молодшої школи в умовах реформи нової навчальної програми[J]. Сучасна сімейна освіта, 2024, (02):111-113.)
6. Цюй Цзянь. Ідеологічна та політична практика музичної програми молодшої школи на основі викладання китайської народної пісні[D]. Південно-Західний університет, 2023. DOI :10.27684/d.cnki.gxndx.2023.003951.
7. Чень Чуньфан. Університет науки і технологій Гуансі, 2023. DOI :10.27759/d.cnki.ggxgx.2023.000411.
8. Хе Мяо. Дослідження практики проникнення морального виховання у викладання музики молодших класів середньої школи на тлі «подвійного нового»[D]. Yangzhou University, 2023. DOI :10.27441/d.cnki.gyzdu.2023.000373.

9. Хань Няньнянь. Застосування експериментального режиму навчання у викладанні народної пісні молодших класів середньої школи[D].
Університет Янчжоу, 2023. DOI :10.27441/d.cnki.gyzdu.2023.000205.
10. Фань Лу. Дослідження патріотичного виховання в класі музики молодших класів середньої школи[D]. Педагогічний університет Хуайбей, 2023. DOI :10.27699/d.cnki.ghbmt.2023.000480.
11. Сяо Юйлін. Дослідження інтеграції ідеологічних та політичних елементів у практику музичного класу молодшої школи[D].
Педагогічний університет Лоян, 2023. DOI : 10.27855/d.cnki.glysf.2023.000111.
12. Лю Юе. Дослідження стратегій викладання для зміцнення патріотичного виховання в музичному класі молодшої школи[D]. Чанчунський педагогічний університет, 2023. DOI :10.27709/d.cnki.gccsf.2023.000418.
13. Се Мяомяо. Хайнанський педагогічний університет, 2023. DOI : 10.27719/d.cnki.ghnsf.2023.000479.
14. Погляд у майбутнє. Дослідження викладання в молодших класах середньої школи в рамках основної грамотності музики[D]. ПівденноЗахідний університет, 2023. DOI : 10.27684/d.cnki.gxndx. 2023.001590.
15. Цзен Юехуа. Проникнення морального виховання в музичний клас молодших класів середньої школи під основною грамотністю[J].
Консультування з навчальної програми середньої школи, 2023, (06):87-89.)
16. Чжан Сяоянь. Культивування здатності до естетичного сприйняття учнів молодших класів за допомогою уподобань поп-музики[J]. Відомий учитель онлайн, 2022 (36):4-6.)
17. Гао Жуйцзе. Дослідження інтеграції ідеології та політики навчальної програми у викладання музики в молодших класах середньої школи[D]. Педагогічний університет Цюйфу, 2023. DOI : 10.27267/d.cnki.gqf
18. Ма Сяоцзюнь. Як скористатися можливістю проводити музичноосвітню діяльність в умовах «подвійного скорочення» [J]. Art Grand View, 2022, (21):118-120.)
19. Лі На. Дослідження ідеологічного та політичного виховання музичної програми молодших класів у контексті нової ери[D].
Хуайбейський педагогічний університет, 2022. DOI : 10.27699/d.cnki.ghbmt.2022.000361.

20. Сюй Мін. Виховання в учнів культурної впевненості в собі під час викладання музики в молодших класах середньої школи[J]. АзіатськоТихоокеанська освіта, 2022, (11):40-42.)
21. Лі Сію. Дослідження статусу застосування та протидії червоним класичним пісням у викладанні музики в молодших класах середньої школи [D]. Шеньянський педагогічний університет, 2022. DOI : 10.27328/d.cnki.gshsc.2022.000768.
22. Мяо Цун'юань. Стратегія проникнення в музичну моральну освіту учнів молодших класів за допомогою навчання червоної пісні: Приклад першого блоку сьомого класу версії людського голосу[J]. Jilin Education, 2022, (01):53-54.)
23. Чень Івей. Дослідження інтеграції відмінної традиційної культури Китаю у викладання музики в молодших класах середньої школи[D]. Педагогічний університет Хуайбей, 2021. DOI : 10.27699/d.cnki.ghbmt.2021.000406.
24. Фен Цзятянь. Дослідження сучасної ситуації та протидії навчанню співу в молодших класах середньої школи в умовах базової грамотності[D]. Yili Normal University, 2021. DOI : 10.27808/d.cnki.gylsf.2021.000177.
25. Цю Ченьюй. Як виховувати в учнів патріотизм у викладанні музики в молодших класах[J]. Мистецтво та наука Навігація (Перша), 2021, (03):92-93.)
26. Хуан Хайянь. Нова навчальна програма, 2021, (06):219.)
27. Мен Цзяньє. Про ідеальну інтеграцію викладання музики та емоційного виховання в молодшій середній школі [J]. Батьки, 2020, (18):141-142.)
28. Лі Венъцзюнь. Розслідування та протидія етнічній музичній освіті в молодшій середній школі міста Чанша[D]. Південно-центральний університет національностей, 2020. DOI : 10.27710/d.cnki.gznmc.2020.000667.
29. Пей Сіцзя. Аналіз та дослідження змісту патріотичного виховання в підручниках з музики молодших класів[D]. Хунанський педагогічний університет, 2020 DOI : 10.27137/d.cnki.ghusu.2020.000800.
30. Чжун Чженьін. Дослідження шляху реалізації інтеграції духу героїв у культивування національного духу серед учнів молодших класів[D]. Хунанський університет, 2019. DOI : 10.27135/d.cnki.ghudu.2019.001828.
31. Ван Луян. Дослідження та дослідження сучасної ситуації з викладанням музики в молодших класах середньої школи міста

- Урумчі[D]. Сіньцзянський педагогічний університет, 2018. DOI : 10.27432/d.cnki.gxsfu.2018.000127.
32. Ло Сяолінь. Досвід виховання учнів молодших класів етнічною музикою у викладанні музики[J]. Довідник з викладання середньої школи, 2018, (06):20-21.)
33. Тан Шань. Дослідження практичного застосування поп-музики в музичному класі молодшої школи[D]. Центрально-Китайський педагогічний університет, 2017.
34. Вень Куїліан. Роздуми про життя молодших класів середньої школи в рамках реформи нової навчальної програми[J]. Консультування з питань навчальної програми середньої школи (Teacher's Newsletter), 2016, (11):92.)
35. Хуан Шаньшань. Екзамен та оцінка, 2014, (09):33.)
36. Чжоу Кан. Зіткнення з реальністю та активне впровадження та розширення каналів - Коротка дискусія про викладання музики в молодших класах та популярну музику[J]. Science Popular (Science Education), 2013, (07): 50. DOI : 10.16728/j.cnki.kxdz. 2013.07.023.
37. Чжан Ліхун. Дослідження викладання етнічної музики в початковій та середній школі в умовах мультикультуралізму — проблеми та протидії [D]. Північно-Східний педагогічний університет, 2012.
38. Сюй Хайянь. Про емоційне культивування патріотичних пісень у вихованні учнів молодших класів[J]. Нова навчальна програма(I), 2011, (01): 6-7.)
39. 周韦.课程思政背景下初中音乐红色歌曲教学研究[J].学苑教育, 2024, (09):37-39.
40. 刘颖.浅析新课改背景下初中音乐课堂教学中存在的问题及解决对策 [J].当代家庭教育, 2024, (02):111-113.
41. 屈佳音.基于中国民歌教学的初中音乐课程思政实践探究[D].西南大学, 2023. DOI : 10.27684/d.cnki.gxndx.2023.003951.
42. 陈春方.红色合唱歌曲对初中生音乐审美能力提升的实践探究[D].广西科技大学, 2023. DOI :10.27759/d.cnki.ggxgx.2023.000411.

43. 何苗.“双新”背景下初中音乐教学中的德育渗透实践研究[D].扬州大学,2023. DOI:10.27441/d.cnki.gyzdu.2023.000373.
44. 韩念念.体验式教学模式在初中民歌教学中的应用[D].扬州大学,2023. DOI :10.27441/d.cnki.gyzdu.2023.000205.
45. 范璐.初中音乐课堂教学中的爱国主义教育研究[D].淮北师范大学,2023. DOI:10.27699/d.cnki.ghbmt.2023.000480.
46. 肖煜琳.思政元素融入初中音乐课堂实践研究[D].洛阳师范学院,2023. DOI :10.27855/d.cnki.glysf.2023.000111.
47. 刘越.初中音乐课堂加强爱国主义教育的教学策略研究[D].长春师范大学,2023. DOI:10.27709/d.cnki.gccsf.2023.000418.
48. 谢苗苗.初中音乐课堂的课程思政教学探究[D].海南师范大学,2023. DOI:10.27719/d.cnki.ghnsf.2023.000479.
49. 向望.音乐核心素养下的初中欣赏课教学研究[D].西南大学,2023. DOI :10.27684/d.cnki.gxndx.2023.001590.
50. 曾月华.核心素养下初中音乐课堂的德育渗透[J].中学课程辅导, 2023, (06):87-89.

ДОДАТКИ

Додаток А

Патріотичне виховання учнів на уроці мистецтва в українській школі

Актуальність патріотичного виховання зумовлюється процесом відродження нації. Воно відіграє особливу роль ще й тому, що покликане сприяти формуванню особистості та залученню її до суспільного життя.

Важливе місце в патріотичному вихованні посідає виховання почуття патріотизму та любові до рідного краю, поваги до народних традицій, звичаїв, культурних надбань.

Патріотичне виховання, спрямоване на формування знань про музичні надбання українського народу, вміння виконувати музичні твори, які відповідають національно-патріотичній темі. Патріотичне виховання поєднує в собі громадянську, політичну соціалізацію: «я – громадянин країни», і повиннен виховуватись як патріот ще на початковому періоді навчання гри на інструменті. В класі баяна та акордеона, діти залюбки виконують улюблені народні пісні та танці, починаючи з першого класу. Викладач підбирає музичні твори, які по складності є доступними для виконання кожному учневі. Індивідуальний підхід у навчанні є важливою складовою у навчанні і розвитку дітей у мистецьких та загальноосвітніх школах, які, покликані формувати патріотичну свідомість учнів під час їх навчання.

Ефективність патріотичного виховання залежить від спрямованості виховного процесу, форм і методів його організації. Важлива роль належить усім предметам, які викладаються у навчальних закладах та активним методам навчання, спрямованим на самостійний пошук, формування критичного мислення, ініціативи й творчості.

Застосування форм і методів патріотичного виховання покликане формувати в особистості когнітивні (лат. *cognitio* — знання, пізнання), нормативні та поведінкові норми, вміння міркувати, аналізувати, ставити питання, шукати власні відповіді, аналізувати проблеми, робити власні висновки, брати участь у патріотичному житті, набувати вмінь та навичок адаптації, захищати свої інтереси, поважати інтереси і права інших, самореалізовуватися, тощо.

Існують різні погляди на класифікацію форм патріотичного виховання учнів. Найбільш поширена класифікація за кількістю вихованців задіяних у процесі виховної діяльності: індивідуальна – сольна

гра, групова (гурткова) – гра в ансамблях малого або великого складу, та фронтальна (масова) форми роботи – гра в оркестрі баяністів і акордеоністів, гра в оркестрі народних інструментів, спів у хорі хлопчиків, спів у хорі дівчаток молодших класів та спів у хорі дівчат старших класів. З метою патріотичного виховання викладач може створювати фольклорні ансамблі (дуети, тріо, квартети тощо), які б виконували народні пісні, танці, музичні народні потішки і забавлянки. Згодом, такий вивчений музичний репертуар, можна використовувати під час організації і підготовки до проведення тематичних лекцій – концертів, концертів присвячених календарно – обрядовій тематиці. Наприклад: тематичний концерт «Весняний зорепад», де б учні зіграли вивчені ними різноманітні веснянки - («Подольночка», «Вийди, вийди Іванку» тощо), тематичний концерт «Зимові візерунки», на якому учні виконали б різноманітні щедрівки, колядки, та дитячі пісні – («Щедрик, щедрик», «Нова радість стала», «Їде віз» тощо).

Доцільно напочатку навчального року, підбиваючи підсумок діяльності класу - солістів, ансамблів та школи – колективів, лекції з теоретичних дисциплін об'єднань і гуртків за минулий навчальний рік і за період літніх канікул, провести тематичний тиждень «Любіть Україну!», у ході якого організувати проведення виставок вишиванок, фотографій, аби показати, чому навчилися учні, чого досягли за минулий час.

Важливе місце серед форм виховної роботи з формування патріотичних якостей займають тематичні вечори. Педагогічна практика накопичила найрізноманітнішу тематику - присвята історичним і пам'ятним датам у житті українського народу; військовим діячам українського війська різних періодів визвольних змагань; діяльності міжнародних прогресивних організацій; патріотам, які загинули в різні історичні часи та епохи; жертвам голодомору; морально-правовим, морально-естетичним проблемам; питанням літератури, мистецтва, діяльності видатних учених, письменників, художників, композиторів; висвітленню проблем держави та церкви, ролі священнослужителів у духовному відродженні нації та ін.

Одне із основних завдань музичної педагогіки полягає в тому, щоб переживання учнів, які виникають в ході опанування музичного досвіду, що історично склався, відповідали сучасним вимогам національного виховання та були зорієнтовані на загальнолюдські цінності: уроки в школах мають забезпечити формування духовної культури особистості в тісному зв'язку з культурою її народу. Вони повинні готувати дітей до життя та творчості в умовах певних традицій, що склалися історично.

Патріотичне виховання повинно бути спрямоване загалом на виховання емоційного відношення до музики шляхом “переведення з області незначних і незрозумілих, або тих, які мають негативну значимість саме в силу своєї “незрозумілості” і складності, творів великої музики в розряд естетично значимих, емоційно усвідомлених. Тому що вони своєю високою ідейністю і духовністю здатні позитивно впливати на емоційноціннісне відношення учнів до свого народу, Батьківщини та до всього світу. Адже, як справедливо відмічає В.І. Дряпіка: «При взаємодії суб’єкта з об’єктом в мистецтві відбувається формування людини як суб’єкта певного творчого процесу, а в деякій мірі і як суб’єкта культурно-історичного процесу» [15].

Мистецтво, що відображає людське життя, в усій його красі й розмаїтті, викликає в нас естетичні переживання, котрі мають свої особливості. Адже ми розуміємо, що в творах мистецтва сприймається не саме реальне життя, а його відображення. Складність естетичного почуття пояснюється і його більш пізньою, у порівнянні з іншими почуттями появою, у дітей. Чим старшою стає дитина, тим складніші її естетичні судження, тим сильніше її бажання пізнати сутність краси. Перед педагогом постає завдання поетапного розвитку естетичних інтересів та потреб, активізації учнів, їх тенденції до самостійності, виховання здатності до узагальнення та підвищення рівня самосвідомості. Тому важливо створювати сприятливі умови для формування у підростаючого покоління високих естетичних ідеалів, повноцінних критеріїв оцінки музичного твору, вміння узагальнювати естетичні судження, виробляти ціннісне ставлення та високі ціннісні орієнтації, а також для створення можливостей національної ідентифікації особистості, яка здійснюється в процесі емоційного спілкування з національним музичним мистецтвом, стимулює особистість кожного учня в емоційному вдосконаленні внутрішнього світу, активному ставленні до творчої діяльності.

Виступаючи основою духовного життя суспільства, національне мистецтво виражає потреби цього суспільства, його домагання в сфері матеріального і духовного виробництва, політики, науки релігії. Воно служить джерелом:

- виховання історичної пам’яті;
- знання про народ, життєвий уклад українців, його культуру;
- формування національних ідеалів і сподівань (національна ідея);
- непереможного прагнення до волі й ненависті до рабства й неволі;
- щирого патріотизму й любові до України;

- любові й пошани до батьків, родини, роду, народу; - чистоти й щирості почуттів, людяності, працьовитості.

Тому використання в педагогічному процесі творчої спадщини народу та його яскравих представників сприяє втіленню в життя національної ідеї, основних ідеалів добра та краси, гармонійному розвитку особистості. Отже, щоб досягти вагомих успіхів у музичному вихованні школярів на основі національної художньої культури, вчитель закладу загальної середньої освіти сам має бути глибоко переконаним у життєдайній силі народної творчості, любити і насолоджуватися народною музикою, добре розуміти ту специфіку, яка вирізняє народну творчість з-поміж творів професійних композиторів, музики інших народів. Він повинен розуміти, що інтерес сучасної педагогіки до народних джерел – це не ностальгія чи модна ретроспектива, а усвідомлення і шана тих колосальних духовних зусиль сотень попередніх поколінь, які зумовили сьогоднішній рівень культури нашого суспільства.

Фотоматеріали з патріотичного виховання в школах КНР









